

στο μικροσκόπιο...

Η Ελλάδα και η τρόικα: κατοχή ή διάσωση;

Του Θεόδωρου Κουλουμπή*

Αρκετοί σχολιαστές, αριστερά και δεξιά του κέντρου, θεωρούν ότι το πρόσφατο μνημόνιο διάσωσης, που η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε με την τρόικα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα - Διεθνές Νομισματικό Ταμείο), ξαναφέρει την πατρίδα μας στα χρόνια της ξένης εξάρτησης, αν όχι κατοχής. Η διεθνής επιτήρηση στα τεκταινόμενα του κάθε υπουργείου, οι διαδοχικές επισκέψεις νεαρών τεχνοκρατών των διεθνών υπηρεσιών, η εξωτερική αξιολόγηση/βαθμολόγηση των κυβερνητικών επιδόσεων και η αίσθηση ότι η ανά τρίμηνο δανειοδότηση θα συνεχίζεται μόνο υπό έξι υποχρεωμένους όρους, θίγουν το φιλότιμο του μέσου Έλληνα και ρίχνουν νερό στον μύλο των νεοεθνικιστών συμπατριωτών μας που διακηρύσσουν προς κάθε κατεύθυνση ότι η Ελλάδα πρέπει να γίνει ανεξάρτητη, περήφανη και αυτάρκης, έστω και αν αναγκαστεί να μείνει μόνη.

Το 1963, πριν από 47 χρόνια, κατέθεσα τη διδακτορική μου διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αμερικής της Ουάσιγκτον με τίτλο «Greek Political Reaction to American and NATO Influences». Βασική μου υπόθεση εργασίας ήταν ότι η Ελλάδα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο «επέλεξε» αυτό που θα της είχε ούτως ή άλλως «επιβλη-

θεί», με δεδομένη τη μοιρασιά της ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων σε βρετανικές και σοβιετικές σφαίρες επιρροής (Συμφωνία των Ποσοτών μεταξύ Στάλιν και Τσόρτσιλ στη Μόσχα τον Οκτώβριο του 1944). Ετσι η Ελλάδα, ύστερα από ένα αιματηρό και αχρείαστο εμφύλιο πόλεμο, τοποθετήθηκε στη βρετανική (μετά το 1947 αμερικανική) σφαίρα επιρροής. Η κρίσιμη περίοδος εκείνη είχε όλα τα στοιχεία αρχαίας ελληνικής τραγωδίας, με από μηχανής θεούς τις υπερδυνάμεις της μεταπολεμικής περιόδου.

Διαχρονικά, οι πολιτικοί της νεότερης Ελλάδας ταύτιζαν τις σταδιοδρομίες τους με τις ανταγωνιστικές επιδιώξεις των με-

τους με τις αντίστοιχες «προστάτιδες δυνάμεις». Ετσι, καθ' όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα και μεγάλου μέρους του 20ού, οι ξένοι προωθούσαν εγχώρια πελατειακά σχήματα που πίστευαν ότι θα εννοούσαν τα επί μέρους οικονομικά και στρατηγικά τους συμφέροντα. Αποκλεισμοί, εμπόσεις, τελεσίγραφα, απειλές και νουθεσίες από τους ξένους βρέθηκαν συστηματικά στην ημερήσια διάταξη της χώρας μας.

Με την πάροδο του χρόνου, όμως, άρχισα να αντιλαμβάνομαι ότι η «προσφορά» της ξένης διεύθυνσης στα ελληνικά δρώμενα δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την ανάλογη εσωτερική «ζήτηση». Με επηρέασαν να φτάσω σ' αυτό το συμπέρασμα ένας δεξιός πολιτικός ηγέτης και ένας επιφανής μαρξιστής ιστορικός. Το 1976 είχα επισκεφθεί τον τότε Έλληνα πρωθυπουργό για να του χαρίσω ένα βιβλίο μου σχετικά με τις ελληνοαμερικανικές σχέσεις, το οποίο μόλις είχε μεταφραστεί και δημοσιευτεί στα ελληνικά από τις Εκδόσεις Παπαζήση. Στο εξώφυλλο, ατυχώς, εμφανιζόταν ένας τεράστιος Καραγκιόζης και το στιβαρό χέρι ενός πανίσχυρου Καραγκιοζοπαίχτη. Οι συνειρμοί ήταν ξεκάθαροι! Ο Καραμανλής επεικώς εκνευρίστηκε. Με κοίταξε αυστηρά και με ρώτησε «ποιος έκανε το πραξικόπημα (του 1967), εμείς ή οι Αμερικανοί;». Αυθόρμητα του απάντησα «εμείς κύριε πρόεδρε!». Δύο χρόνια αργότερα, το 1978, σε επιστημονικό συνέδριο στην Ουάσιγκτον, με θέμα την «ελληνική

δεκαετία του 1940», άκουσα με έκπληξη τον Νίκο Σβορώνο να διατείνεται ότι οι πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας εξηγούνται καλύτερα από εσωτερικούς παράγοντες παρά από τις ιμπεριαλιστικές ορέξεις των μεγάλων δυνάμεων. Με άλλα λόγια, ο Σβορώνος μάς έλεγε ότι η ξένη διεύθυνση (ιμπεριαλισμός) βρίσκεται γόνιμο έδαφος σε κράτη με ασταθή δημοκρατία, λιγότερο αναπτυγμένη οικονομία, πολιτικο-κοινωνικούς διχασμούς και ηγετικές ελίτ με πελατειακή και λαϊκιστική νοοτροπία. Και, δυστυχώς, η Ελλάδα πριν από το 1974 εύκολα μπορούσε να ταξινομηθεί στην περιοχή των εύθραυστων δημοκρατιών.

Μετά την πτώση της δικτατορίας, η Ελλάδα σταδιακά ολοκλήρωσε τη μετάβασή της στην εδραιωμένη δημοκρατία, την αναπτυγμένη οικονομία και την κοινωνική συμφιλίωση. Οι πληγές του εμφυλίου πολέμου άρχισαν να επουλώνονται με τη νομιμοποίηση και συμμετοχή της κομμουνιστικής Αριστεράς στην πολιτική ζωή του τόπου και με την οριστική διευθέτηση του πολιτικού (δημοψήφισμα της 8ης Δεκεμβρίου του 1974). Η μεταμόρφωση της Ελλάδας ολοκληρώθηκε την 1η Ιανουαρίου του 1981 με την ιστορική ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (σήμερα Ευρωπαϊκή Ένωση). Ετσι περάσαμε από την εξάρτηση

στην αλληλεξάρτηση, όσο ασύμμετρη και να ήταν η τελευταία.

Επιστρέφοντας εκεί που αρχίσαμε το σημερινό σημείωμα, τα περί «κατοχής» που ακούγονται από ιστορικά απληροφόρητους αναλυτές (εντός και εκτός των τειχών) είναι αβάσιμα και παραπλανητικά. Κατ' αρχάς, ο λεγόμενος μηχανισμός διάσωσης δεν μας επιβλήθηκε, αλλά επιζητήθηκε από την εκλεγμένη ελληνική κυβέρνηση. Η οικονομική κρίση, χωρίς την παρέμβαση της τρόικας, θα είχε οδηγήσει στην πτώχευση, ικανοποιώντας μόνο αυτούς που θέλουν να πλήξουν τη Ζώνη του Ευρώ.

Το μέλλον είναι σήμερα στα χέρια μας. Με αποφασιστικότητα και ρεαλισμό πρέπει να το διαμορφώσουμε. Η δημοκρατία μας είναι εδραιωμένη, αλλά η ποιότητά της έχει σοβαρότατες ελλείψεις. Υπάρχει απόλυτη ανάγκη να παταχθεί η δομική διαφθορά, να προχωρήσουν οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις και να εφαρμοστεί πιστά ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης και ανάπτυξης. Η κρίση είναι υπόθεση όλων των Ελλήνων. Και πρέπει να προχωρήσουμε με το υλικό που έχουμε, χωρίς φαντασιώσεις περί «σωτήρων» και άλλων από μηχανής θεών.

* Ο καθηγητής Θεόδωρος Κουλουμπής είναι αντιπρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ.

γάλων

δυνάμεων,

παίζοντας με την τύχη στο χρηματιστήριο της ιστορίας. Ενδεικτικό ήταν ότι μετά την Επανάσταση του 1821 τα πρώτα ελληνικά κόμματα λειτούργησαν με τις ονομασίες «αγγλικό», «γαλλικό» και «ρωσικό», ταυτίζοντας τη μοίρα

rimé

Need a website to promote your business? Look no further

rimidesigns

website: www.rimidesigns.com
email: rimidesigns@yahoo.com

Sites from
\$299

Where design is passion
...and passion is design

